TOMÍK

Časopis turistických oddílů mládeže

LEDEN 2020

VÁNOCE SE VŠEMI, KTERÉ MÁTE RÁDI A
SPRÁVNÉ VYKROČENÍ DO NOVÉHO ROKU 2020
přeje KUK Atlantik

TOM
PF 2020

Veselé Vánoce
Veselé Vánoce,
šťastný nový rok,
stálé a pevné zdraví,
mnoho pracovních
i osobních úspěchů
přejí všichni z
turistického oddílu mládeže
TOM 3311 VEJŘÍ Lovosice
TOM

LESANI
PF 2020
TOM

PF 2020

KRÁSNÉ VÁNOCE
A ŠŤASTNÝ
NOVÝ ROK
PF 2020

PF 2020

2020
TOM TULÁCI

PF 2020
TOM

PF
2020

Vše nejlepší do roku 2020
přeje kozpěláci z oddílu KADET Červený Kostelec

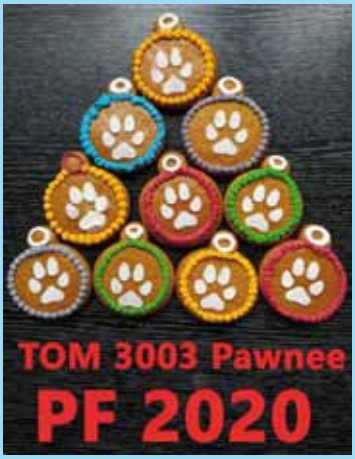
TOM 3003 Pawnee
PF 2020

PF 2020
TOM

PŘEJEME VÁM ROK PLNÝ A KRÁSNÉHO SNĚNÍ
PF

foto:: Petr Teringl

OBSAH

leden 2020

str. 4	Tomíci v ráji, Tom Weicht
str. 5	Šijeme, Tereza Weichtová
str. 6	Dejte mi čas..., Kateřina Pilátová
str. 7	Oslíci jedou naplno, Miroslav Valčík
str. 8	40 let činnosti, Jiří Homolka
str. 9	Nezmaři v krajině břidlice, Michal Krchňák, Brigáda ve Sloupu, Mára Kuskov
str. 10	Taková naše tradice, Jindra Zoufalá,
str. 11	Bečvochovo hráčské doupě, Jiří Homolka
str. 12	Nelétající draci..., Vráťa Florián
str. 13	Ředitelem za půl roku, Radomír Uhlíř
str. 14	Otevření Vrtule, Radka Skočková
str. 16	Týpí jako domov, Katka Pejšová
str. 17	Mikešovo nožobraní, Jiří Lukeš
str. 18	Den za obnovu lesa, Petr Teringl
str. 19	Elektronická turistika, Jiří Pstružina
str. 20	Přehled školení a kurzů, Ondřej Mánek
str. 21	Zprávy z ústředí, Tomáš Novotný Fotosoutěž, ústř.
str. 22	Ohlasy, TOM Rokytná oslavuje, Regina Böhmová, Krhútská kronika, Jiří Chour
str. 23	Třináctka-ulovíte ji?, Mirka Matějková

Rok 2020: výzva se vrací!

S novým rokem přichází spousta sil a energie pro nové výzvy. Nebudu chodit okolo horké kaše. Do našich domovů opět vstoupí **Hořcová výzva**. Rozproudí zaběhlý chod našich oddílů, výpravy, schůzky, ale také náš soukromý život. Skončí poobědové šlofíčky, poklidné večery s rozvážným přemítáním nad pěknými úspěchy vlády, skončí klid na práci. Váš kamarád vás vytáhne plnit další úkol z Hořcové výzvy, nedej bože, *joudovský!*

Na pár týdnů se vzdáme svého pohodlí a v partě svých blízkých a přátel zažijeme něco neobvyklého a zároveň zábavného. Jak říkají staří pardálové z prvního ročníku *Za šest týdnů zažiješ možná víc, než někteří za celý rok.* Přijmete-li se svým oddílem letošní Hořcovou výzvu, budete moci od 1. dubna do 17. května prověřit své síly v mnoha různorodých úkolech.

Například? Vyzkoušíte si ujít jeden kilometr poslepu, přenocovat doma na neobvyklém místě, strávit nějaký čas na stromě, uvařit oběd na ohni, přespat pod širákem. Čeká vás ale také spousta novinek, nové úkoly, výzvy a dokonce i speciální TV zpravodajství.

Více najdete na www.horcovavyzva.cz.

Budeme rádi za každý přihlášený oddíl. Musí vás být spousta! Přijměte tuto výzvu, hraví tomíci, ať se radostný ryk ozývá ze všech koutů českých, moravských i slezských. Pojďme do toho, přátelé! První duben to jistí. A není to apríl. Přeji vám pestré dny v roce 2020.

Ivo Skoček

foto: http://pribehy.czechtourism.com/cs/story/olomouc/duchovni-srdce-moravy.aspx

Sněm našeho spolku v Olomouci

Milí účastníci sněmu, ***v půlce ledna ve tmě tmoucí na sněmu v Olomouci*** (abych mírně parafrázovala píseň Hapky a Horáčka), vás vítám jménem olomouckých Turů. Olomouc je město květin, parků a historických památek. Můžete si prohlédnout unikátní orloj na průčelí olomoucké radnice, barokní sloup Nejsvětější trojice či soubor barokních kašen s mytologickými sousošími. Po staletí byla Olomouc i významnou císařskou pevností a místem mnoha bitev a dochovaných armádních staveb. K dominantě města patří novogotická katedrála sv. Václava s nejvyšší kostelní věží na Moravě. Poznat všechny barvy a odstíny starobylé i moderní Olomouce stojí určitě za delší pobyt.

Historické centrum ožívá nejrůznějšími akcemi, olomoucké parky se rozeznívají promenádními koncerty nebo se mění v květinové výstavy. Olomouc je sice krajská metropole, ale tomíci se vyskytují pouze ve dvou oddílech – *TOM Modré slunce* a *TOM Tuři Olomouc*. Olomoučtí tomíci pro vás sněm připravili a v jeho průběhu vám jsou k dispozici. *A ať se vám u nás líbí!*

Soňa Rokytová,
TOM Tuři, Olomouc

Tomíci v ráji

Výpravu do Slovenského ráje jsme chystali už od začátku školního roku. Každoročně jezdí náš oddíl TOM KADAO v době podzimních prázdnin na čtyř až pětidenní akci, ideálně někam dál a do náročnějšího terénu.

Domluvili jsme ubytování a přihlašování kluků, holek a vedoucích se zastavilo na téměř padesáti. Problém nastal, když jsme zjistili, že doprava vlakem a pomocnými dopravními prostředky v místě, vyjde dráž než zájezdový autobus přímo z Opavy. Horší však bylo, že Dobšinská ľadová jaskyňa je otevřena pouze 4,5 měsíce v roce a správu jeskyní neobměkčily ani emaily, ani telefonáty. Prostě v říjnu ani 50 lidí na přesný čas do jeskyně ne! Náladu jsme si ale zkazit nenechali a v sobotu v pět ráno jsme vyrazili směrem na Žilinu, Poprad, až do cíle naší cesty Hrabušic-Podlesoku.

Aniž bychom vybalovali bágly, vyrazili jsme v 10 hodin nejznámější dolinou vzhůru, Suchou Belou. Úplně suchá není, ale přece jen je znát, že ve světě sucho panuje. Naše první kilometry po žebřících a visutých chodnících uběhly rychle a nádherné počasí umocnilo zážitky prvního dne.

V chatkách v kempu zvaném Turistický ráj se rychle usíná, neboť ranní vstávání, cesta a celý den ve skalách většinu zmohly. Stačili jsme však zajistit ferratové sety, kterých jsme najednou společně s našimi měli pro většinu zájemců. V neděli, po veselé snídani, namáčklí všichni v jedné chajdě, vyrážíme nad řekou Hornád k rozcestí pod Kláštoriskem, odkud stoupáme vzhůru k nádherné ruině kláštera a nejznámějšímu místu v Slovenském ráji. V hospůdce je otevřeno poslední den, takže toho využíváme. Ležíme na prosluněné louce a koukáme do dálek. Vůbec se nám odtud nechce, ale těšíme se na Kyseľ.

Za půlhodiny jsme sešli do údolí potoka Kyseľ, kde na sebe strojíme ferratové sety, Keliš udělá krátké školeníčko, co dělat a nač dát pozor a pak už stoupáme překrásným skalnatým údolím potoka vzhůru. Baví nás to a myslím, že určitě v následujícím roce nějakou ferratovou výpravu zase uskutečníme. V kempu máme připravenou večeři, naštěstí nevaříme!

Vracíme zapůjčenou výbavu a ještě nás veze náš řidič Tomáš do Vrbova do termálního bazénu. Nádhera! Celý den ve skalách a večer v horké vodě! Ráno balíme, loučíme se v kempu Turistický ráj a odcházíme Prielomom Hornádu směrem na Čingov. Kromě jedné skupiny nepotkáváme nikoho. Počasí se sice zhoršilo, ale ne dle předpovědi. Jdeme 12 kilometrů až k chatě Ihla, kde máme domluveny další dvě noci. Chatař Mišo nám dává klíče od dvou nevytopených chatek a protože ví, že je v nich zima, přidává klíče od celé hospůdky (bez baru). No skvělé! Celý večer zpíváme, hrajeme hry a deskovky. Je tady úterý, předposlední den. V noci slušně mrzlo, Ufo spal venku na terase, někteří

přišli vymrzlí z chatek, někdo se přestěhoval ještě v noci. Azyl v hospůdce je úžasný a Mišo nemá s ničím problém. Čeká nás trochu odpočinkový den, ale máme v nohách už dost.

Vyšlapeme na nedaleký Tomášovský výhľad, kde fotíme, pak šlapeme okolními lesy, na výhledech obdivujeme nedaleké Vysoké Tatry a pak již scházíme do Letanovců, kde nás čeká Tom s busem a veze nás do Popradu. Podruhé do termálu, kde se nám podařilo domluvit i hodně zajímavou nízkou cenu pro všechny. Všem je dobře, báječně a jsme rádi, že jsme tady a spolu. Užíváme si vody a atrakcí!

Večer nám přijdou vhod halušky s bryndzou a smažené sýry, nakupujeme turistické známky. Topíme v kamnech, venku mrzne a nám je příjemně. Ve středu se vydáváme na cestu domů. Než však vyjedeme na dálnici, zastavujeme ještě v krásném historickém městě Levoča, kde si dáváme rozchod.

Někdo si koupí nějakou drobnost, jiný nějakou dobrotu, vedoucí jen kávičku. Do baziliky, prohlédnout si známý oltář mistra Pavla z Levoče, se bohužel nedostaneme. Pak už nás čeká cesta do Opavy. V autobuse si vyprávíme o uplynulých dnech. Fantazírujeme o dalších oddílových akcích. Kam příště nevíme, ale těšíme se. Ahoj na cestách.

Tom Weicht,
TOM Kadao, Opava

Šijeme

V našem turistickém oddíle sice stále někde jezdíme, sportujeme, hrajeme deskovky, zpíváme u ohně, ale není to vše, čemu se věnujeme.

V rámci rozšiřování obzorů našich členů například i šijeme! Proto jsme se jedno sobotní dopoledne zavřeli se zájemci do klubovny s šicími stroji a uspořádali malý šicí kurz. Půjčili jsme si od známých celkem čtyři šicí stroje, další dva si holky přinesly z domova. Holky jsme nalákali na šití plátěné tašky. Do instrukcí jsme napsali, jaké pomůcky budou potřebovat a jak velký kus látky si mají přinést.

Na workshopu jsme si nejdříve řekli něco k bezpečnosti, pak jsme se naučili navléct nit, zvolit správný steh a na kus nepotřebné látky si vyzkoušet šití tak, aby bylo rovné. Teprve poté jsme se vrhli na střih látky a šití samotné tašky. Taková taška je opravdu jednoduchá. Všem to šlo od dobře, tašky se rychle holkám pod rukama rýsovaly. Asi za tři hodiny jsme měli všichni hotovo. Šití je poslední dobou velice moderní a ne každý má tu možnost si to vůbec vyzkoušet nebo se k tomu nějak dostat. Máme proto určitě v plánu workshop zopakovat a ukázat tak, že není potřeba si věci jen kupovat, ale je možné je i vyrábět nebo přetvářet.

Tereza Weichtová (Tete),
TOM Kadao, Opava

Dejte mi čas a z hor budou údolí, řekl Milešovský potok

Na Oparenském mlýně probíhá druhým rokem testování vzdělávacích programů projektu AD FONTES. Aktivit podpořených evropskými dotačními prostředky se úspěšně účastní tomíci, školy a školky a také saská mládež. Tomík dnes přináší pohled na projekt očima jedné z jeho koordinátorek.

Jak vypadá krajina Českého středohoří, přijela prozkoumat skupina dětí od našeho německého souseda. Čekaly je tři dny putování v čase i v terénu a vrátily se bohatší o poznání nejen geografické a historické, ale i o poznání sebe sama.

Abychom se seznámili, vyšli jsme od Oparenského mlýna v údolí až k vysílači nad Oparnem, k výhledu na nejvyšší horu středohoří. Tam se o vzniku okolní krajiny dalo číst přímo v modelu skutečné velikosti, velmi názorně. Dnes je těžké si představit, že hory, na které dnes zadýchaní šplháme, byly kdysi dnem oceánu a navíc tekutou, probublávající lávou. Teprve po odstoupení moře vymodelovaly přírodní živly krajinu, na kterou dnes se zalíbením hledíme.

Při detailnějším průzkumu pole u vysílače jsme našli i erozní rýhy, které nám přiblížily vznik údolí, do kterého jsme se pak opět vrátili. Do krajiny zasahují nejen přírodní jevy, ale během posledních dvou tisíciletí velmi významně i lidé. S jakou intenzitou v souvislosti s osídlením, to jsme zjišťovali v dalším bloku programu. Pravěk a starověk jsme proběhli rychle. Pro poznání života našich předků mají sice pravěká naleziště lidských sídel nemalou důležitost, avšak vliv tehdejších obyvatel na krajinu byl velmi malý.

Zásadní změny nastaly ve středověku. Abychom se dostali do kůže dávných obyvatel, stali jsme se kmenem Slovanů, putujících divokým pralesem a hledajících nové území k osídlení. Pro všechny účastníky byl příběh o praotci Čechovi úplně nový. My jsme místo na Říp ovšem vystoupali na Lovoš.

Cestou nás čekala mnohá úskalí, děti ženy a starce bylo nutné chránit, zraněné bylo třeba náročný úsek přenášet, unavené děti utěšovat, morálku všech pozdvihovat, k tomu bylo třeba silného a bystrého vůdce, kterého si kmen zvolil na začátku putování a jehož kvality a strategie se během cesty ukazovaly a prokazatelně zlepšovaly. Radegast nebo Svarog nám nepřáli, pohled shora na rozlehlou, úrodnou nížinu, širokou řeku plnou ryb a daleké silné hory zůstal v mlze.

V teple a suchu světnice ve mlýně jsme se posunuli zase v čase do vrcholného středověku a stali se kolonizátory pusté krajiny. Čekala nás strategická hra na zakládání vesnic. Skupiny při ní plánovaly efektivní využívání krajiny a přírodních zdrojů, založily vesnice a dle umístění v krajině a dle svého zvážení se daly cestou zemědělců, obchodníků nebo řemeslníků. Během hry poznaly, jak přírodní podmínky ovlivňují podobu lidských sídel.

Ve večerní části programu přišly na řadu dějiny německého osídlení severních Čech včetně trpkého konce – a také otázka, jaký vliv měl odchod německého obyvatelstva na krajinu. Aktivity posledního dne nás vrátily opět do současnosti. Zjišťovali jsme, jaké vlastnosti má fungující krajina a jaké funkce plní. Vydali jsme se na procházku s hlukoměrem v ruce, šli jsme údolím přes třešňovku až k dálnici a zjišťovali, jaká hladina hluku je u lidských sídel, jaké ticho je v lese, kde se příjemně relaxuje, jestli hluk škodí více ovoci v sadu, než zvěři na poli, a jestli se vůbec slyšíme stojíc u plotu nad dálnicí.

Odpoledne se účastníci vtělili do skupin s různými zájmy. Stali se z nich stavitelé, starostové, ochranáři a plánovali dálnici D8 přes České středohoří. Ukázalo se, že každý se dokáže vcítit do své role a snaží se obhájit své stanovisko, někdy i přes osobní přesvědčení a dohoda je obtížná, i když je to jen hra. Program je postaven tak, aby se střídaly pohybové hry, získávání vědomostí, individuální vnímání všemi smysly i spolupráce v týmu. Na jeho konci se účastníci dokážou vcítit do krajiny a ocenit její hodnotu a chápou, že člověk je součástí krajiny a má za ni velkou zodpovědnost. Sblížení s místem, ocenění hodnoty a příznivého vlivu neporušené přírody a krajiny na člověka bylo zřejmé zvláště při zvolání během poslední hry: „Vždyť ji všichni potřebujeme!“.

Kateřina Pilátová,
koordinátorka projektu AD FONTES

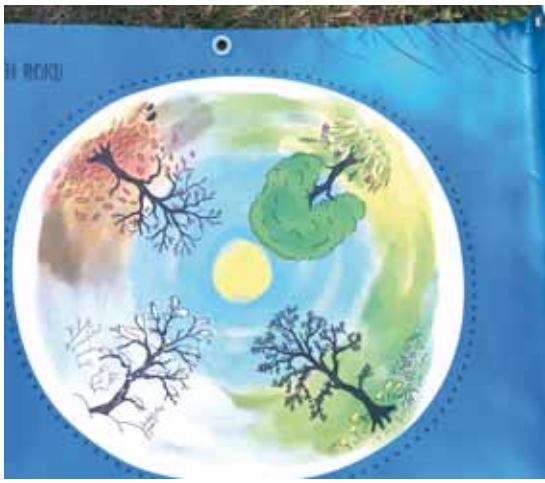

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

SN CZ
Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Oslíci jedou naplno!

Na začátku tohoto školního roku založil Miroslav Valčík nový turistický oddíl v Lednici. V činnosti jsou mu nápomocni jeho zástupce Michal Macho a vedoucí Víťka Demeterová, Lenka Pazderská, Roman Tuček, p. Baránková, Jaroslav Krejz a Kateřina Machová.

O oddíl byl obrovský zájem a vzhledem k velikosti naší klubovny jsme museli při náboru vyhlásit stop stav při počtu 36 dětí. Schůzky jsme zahájili výpravami do lednického zámeckého parku, při kterých děti plnily úkoly, hledaly poklad, dozvěděly se zajímavosti o parku a bylinkách zde rostoucích.

Oslíci už také začali pronikat do tajů Morseovy abecedy a začali vázat uzly. Využili jsme podzimního počasí a tvořili z kaštanů a listí. Naše dvě jedenáctileté členky si již zkusily připravit vlastní schůzku a seznámily nás s Jihomoravským krajem a státními symboly.

Z víkendových akcí se velmi vydařila naše plavba lodí po Zámecké Dyji, úklid zámeckého parku, pasování malých Oslíků a výlet na vánoční trhy do Bratislavy. V prosinci jsme se věnovali adventu, tradicím, tvoření ozdob a svícnů a strojení stromečku.

V prvním pololetí roku 2020 plánujeme výlet do vlčí rezervace v Rakousku, další výlety do okolní přírody a ZOO, zvládnutí uzlů a Morseovy abecedy a cyklovýlet. Děti získají základy první pomoci, svou činnost jim představí městská policie a dozví se také o základech ekologie. Z akcí jsme vybrali vítání jara a pálení čarodějnic.

Miroslav Valčík,
TOM Oslíci, Lednice

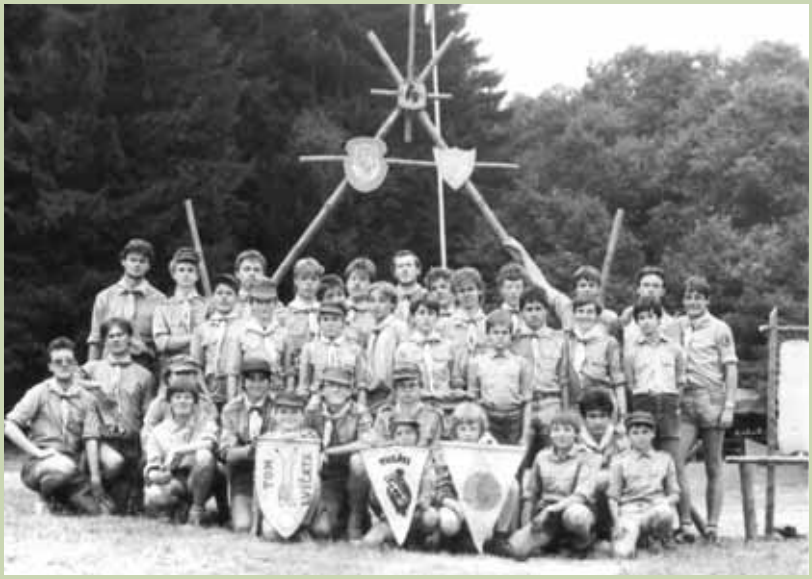

40 let činnosti

Vsetínští tomíci si připomněli 40 let organizované činnosti. Začátkem listopadu 2019 se všechny generace vsetínských tomíků sešly na svých kultovních místech – v klubovnách v areálu TJ Slovan Vsetín, na tomícké základně Kusalínu a skautské základně Bařinka.

Jelikož setkání proběhlo v předvečer oslav 17. listopadu, zavzpomínali jsme na dřevní doby před rokem 1989. Oddílová činnost se u nás v určitých formách prováděla již na začátku 70 let v TOM při TJ Slovan Vsetín a v pionýrském oddíle Zálesák.Fakt je, že již v roce 1975 jsme získali ocenění za vzorně vedenou kroniku, kde spolu např. koedukoval symbol Lesní moudrosti a Lenin. Soudruzi z okresu byli spokojeni.

V roce 1979 jsme oficiálně založili TOM Lvíčata při odboru turistiky TJ Slovan Vsetín. Oddíl získával na kvalitě. **Nezastavilo nás ani to, že jsme si 30. 4. 1982 po oddílových oslavách zapálili vlastní klubovnu.** Ve dvě ráno mne i mého zástupce *vyzvedli* doma *esenbáci* (dobový název pro policii). Nevím jak, ale podařilo se nám vysvětlit, že nejde o provokaci k oslavám 1. máje, nýbrž, že nastala, řečeno dnešními slovy, *chyba v Matrixu*. Oddíl tato věc naopak posílila. Přišli noví schopní členové, mezi nimi též velmi populární **Serjožka**, jehož tatínek byl okresní tajemník KSČ.

Nezapomenu na rodičovskou schůzku, kde paní Navrátilová zcela bezelstně nastoupila na Serjožkova tatínka s tím, jestli by nemohl zařídit, abychom k těm zeleným košilím mohli nosit žluté šátky, protože to barevně hezky ladí. „Pokusím se, ale nic neslibuji“, byla jeho odpověď. Musím říci, že to byl a je velmi slušný člověk a žluté šátky jsme pak nosili, s výjimkou oficiálních akcí. Provokovat režim nás bavilo asi také díky naší mladické nerozvážnosti. Před jedním povinným lampiónovým průvodem k oslavám VŘSR (Velká říjnová socialistická revoluce) Seňor za slib, že si tím splní bobříka odvahy, napsal křídou na zeď gymnázia **Serjožka dnes nepřijde**. Nápis tam vydržel do druhého dne, soudruzi byli evidentně zmateni.

Oblíbeným místem našich výprav byl i památník T. G. Masaryka, poslance říšského sněmu Rakouska-Uherska za Valašsko nad Brňovem. Nějakou záhadou památník přetrval všechny totality.

V roce 1984 díky přetlaku velmi schopných členů z části oddílu vznikl nový TOM Lišáci a starší členové založili TOM Tuláci. Byly to nejlepší oddílové doby. Dělali jsme spousty společných akcí a společné tábory.

Po roce 1989 jsme samozřejmě neunikli hledáčku nově vzniklého skautského střediska Vsetín a TOM Lvíčata se stal skautským oddílem. TOM Lišáci, TOM Tuláci a další nově vzniklý TOM Nessuno zůstali u tomíků a kvalita činnosti zůstala zachována. Kromě tradičních oddílových akcí jsme uspořádali též mimo jiné jedinečné expedice na Island, do Skotska či Skandinávie. Naše činnost byla vždy založena na prožitku při více či méně dobrodružných výpravách a akcích. Kvůli povinnosti mít vlastní IČO jsme se v 90. letech oficiálně spojili v jeden TOM 7331 Vsetín a v této formě existujeme dodnes.

Na rozloučenou jsme si slíbili, že se těšíme na setkání po dalších čtyřiceti letech na Kusalínu i s nebezpečím, že nejstarší členové se budou ptát: ***Čo, kde že še potkáme? Jo, jo. Na Kušalínu! Tak tam šem aši nikdy nebyl.***

Jiří Homolka,
TOM Vsetín

Nezmaři
v krajině břidlice

Pravidelně vyrážíme na výlety, abychom poznali naše blízké, nebo i vzdálenější okolí. Naším dalším turistickým cílem byla nová naučná stezka u Oder - NS k Flascharovu dolu. Strávili jsme slunnou sobotu poznáváním krajiny břidlice a místní krásné přírody. Naučná stezka obsahuje 15 stylově vytvořených zastavení s naučnými cedulemi, kde jsme se dozvěděli mnoho o místní krajině, geologii, ale i fauně i flóře.

Součástí naučné stezky je také zajímavá geologická expozice hornin z oblasti Nízkého Jeseníku. Po cestě jsme nakoukli do několika štol, ve kterých se těžila břidlice. Jedna z těchto štol (tzv. Flascharův důl) bude v budoucnu zpřístupněna i návštěvníkům naučné stezky - na zprovoznění se již pracuje. Někteří si jako památku na výlet odnesli i kousek místní břidlice. V rámci výletu jsme také navštívili rozhlednu ve Veselí, ze které je krásný výhled na celé panorama Beskyd.

Michal Krchňák,
TOM Nezmaři, Bílovec

Brigáda ve Sloupu

V pořadí již druhá podzimní brigáda proběhla v termínu od 29. listopadu do 1. prosince v herberku Ferdinanda Dobrotivého ve Sloupu v Čechách. Navzdory mrazivému počasí se sešla parta mladých a silných chlapců a ještě mladšího a pěknějšího děvčete. Ačkoliv dorazilo několik omluvenek z důvodu nemoci, byla to parta početnější než v případě první podzimní brigády v Pořešíně. Jmenovitě se pod vedením Máry práce chopili Pinďa, Donky, Kudrnáč, Lokotka, Oťas, Vašek, Harry a Terka. Na skok a kus přátelského popovídání zavítal dokonce i Véna.

A co se všechno udělalo? Pořádný kus práce. Stěžejní část pracovních sil byla alokována na hrabání a odvoz listí z hřiště a okolních pozemků. Dále se brigáda věnovala čištění okapů a gajgrů, vybudování palisádového hrázdění podél schodů, zametení všech chodníčků a cestiček, věšení adventního věnce a další vánoční výzdoby.

Opomenout nelze také pravidelný úklid interiérů, do kterého spadá zejména otření stínidel lamp, umytí parapetů, vyleštění skel dveří, úklid sociálního zařízení, podlah atp. Očisty se dočkala také venkovní veřejná knihovnička. Všem zúčastněným nezbývá, než poděkovat za dobře odvedenou práci!

Chceš jet příště s námi? Neváhej a pojeď! Každé ruce jsou vítány. Užiješ si fajn chvíle se stejně naladěnými lidmi z různých oddílů po celé republice. Navíc pomůžeš udržovat spolkové základny, které nám všem poskytují zázemí a komfort na četných výpravách s našimi oddíly. Proč jim trochu té péče nevrátit? Pokud máš dvě ruce a smysl pro humor, napiš na mail:
marek.kuskov@gmail.com.

Rádi tě v našich brigádnických kruzích uvítáme. Tak se mějte fajn a někdy u krumpáče na viděnou!

Mára Kuskov

Taková naše tradice

Docela příjemné počasí, na startu davy lidí – přesně spočítáno jich bylo 630… a mezi všemi dobrá nálada. Tak by se dal stručně popsat letošní 52. ročník našeho tradičního novoročního pochodu Tříkrálová Okoř.

Tradiční bylo vše – oblíbený sokolník se svými dravci na Okoři, tentokrát s rarohem, výrem velkým a dalšími, výborné občerstvení u kapličky v Číčovicích, upovídaný vévoda se svými věrnými šermíři v cíli na zámečku v Roztokách a samozřejmě nezbytní tři králové, tentokrát i s účastí nejmenších členů oddílu Kulíšci. Cestou si pochodníci, také tradičně, mohli potrápit mozkové závity při řešení kvízu Matus, který jim opět nabídl zvídavé otázky. Ceny za úspěšné vyřešení je čekaly v cíli.

Tradicí se dá nazvat i skutečnost, že se pokaždé stane něco zajímavého, zapamatovatelného. Každoročně vídáme v cíli spoustu známých tváří, jsou to ti, kteří si už tohoto vyšlápnutí do dalšího roku neumí jinak představit. A noví přibývají leckdy kuriózním způsobem – letos například se manželé, bydlící v Praze, podivovali nad srocením lidí blízko jejich domu…pán se podíval na internet, co se děje a ejhle! jakási Tříkrálová Okoř, že bychom si vyšlápli? A vpodvečer jsme je s ostatními vítali v cíli na zámečku v Roztokách…

A nemohu nezmínit jednu z nejstarších účastnic, pětaosmdesátiletou paní z Prahy 5, která, přestože už trasu jít nemůže, nechala se svým zetěm dovézt do cíle v zámečku, aby nám osobně popřála hodně štěstí v novém roce. Pochod byl prostě její každoroční tradice.

Takže když jsem u těch tradic – vy, kteří jste náš pochod ještě nezkusili, co takhle nová oddílová…tradice? Každý rok s tomíky na Okoř? Nu, pokud vás tam uvidíme, budeme rádi.Všem přejeme šťastné vykročení do roku 2020 !

Jindra Zoufalá,
TOM Kulíšci, Roztoky

Tradiční cena Přístav, kterou Česká rada dětí a mládeže každoročně uděluje filantropům z našeho ranku, doputovala letos k sedmi zajímavým osobnostem.

Kdo nezabloudil v temných holešovických uličkách (například starostka Prahy 10 paní Chmelová a já jsme si spletli Přístavní a Přívozní ulici) a vynořil se u velmi alternativního centra s anglickým názvem CREATIVE WORLD, zažil uvnitř příjemnou atmosféru a potkal sedm opravdových osobností.

Velmi potěšitelné je, že letos navrhli či spolunavrhli hned tři oceněné právě tomíci. Dlouholetého starostu Kralup a dnešního senátora přijel podpořit navrhovatel Zdeněk Vejrosta s manželkou. Kralupští tomíci si ho považují za setrvalý zájem o spolkovou činnost.

Skvělý byl kuchař a hoteliér Jan Balloš. Jeho nominace pro mne byla překvapením, dodám, že velmi milým. Otrokovičtí, díky! S panem Ballošem, který čilé otrokovické TOMy roky podporuje (nejen) výtečnou krmí, přijela i jeho sympatická choť. Rozprava s nimi byla velmi příjemná.

To se ostatně dá říci i o odvážné a empatické starostce Prahy 10 Renaty Chmelové, a tak bych mohl pokračovat. Předávání cen uvodila pozoruhodná pohádka O neziskovém Honzíkovi a víle Dotačce. Hrál v ní i pan Václav Zimmerman, čestný člen našeho spolku. Večer, který uvedli Aleš Sedláček a Ondra Šejtka, se povedl.

(ton)

CENA PŘÍSTAV

Ocenění ten večer převzali:

- Renata Chmelová, starostka městské části Prahy 10
- Petr Holeček, senátor Parlamentu České republiky
- Markéta Fraitová, podnikatelka
- Ing. Petr Hlubuček, starosta městské části Praha Lysolaje
- Jan Balloš, kuchař a majitel restaurace s penzionem ve Zlíně
- Hubert Křesťan, místostarosta obce Hamry nad Sázavou
- Mgr. Dagmar Hrabovská, místostarostka statutárního města Ostrava, městského obvodu Ostrava Jih

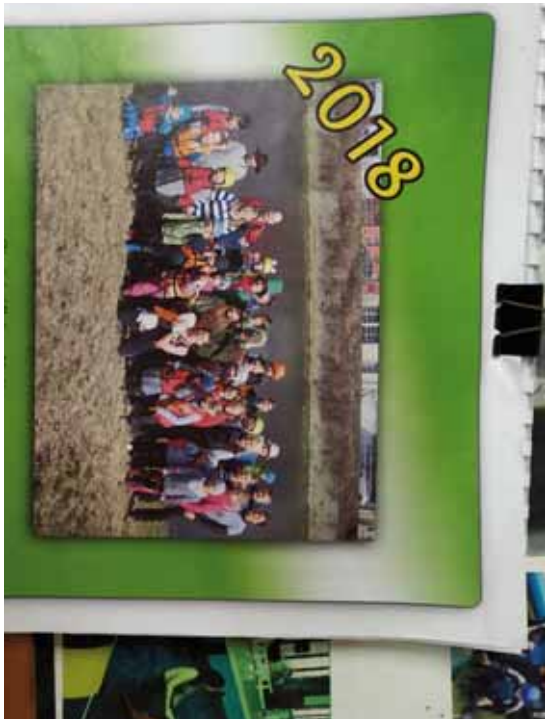

Před více jak patnácti lety přišel Jarda Česnek, vedoucí TOM Skorci Vsetín, legenda vsetínských vodáků a tomíků, s nápadem založit herní klub pro všechny věkové kategorie našich členů i vsetínské veřejnosti. Tento nápad nám představil svým neopakovatelným způsobem:„ *Ku..a chlapi, než aby nám děcka, když počasí nedovolí jít na naše venkovní hřiště, chodila hrát do hospod a heren, tak jim ten kulec (kulečník), fotbálek a deskovky zařiďme v našich klubovnách.*“

Jak řekl, tak udělal. Vytvořil projekt „Bečvochovo hráčské doupě“. Na základ „doupěte“ získal prostředky od města Vsetína, Nadace Synot a naší Asociace TOM a postupem času vybudoval herní klub s jednou největších „zásobárnou“ her v republice. A k tomu se mu podařilo získat z členů oddílu spolupracovníky. Když mu nemoc nedovolila herní klub řídit, nastoupili na jeho místo jiní v čele Jirkou Hučíkem – Mikym. Ten se stal nakonec i Jardovým nástupcem v čele herního klubu a obětavě ho vede až doposud. Každý pátek od 13 hodin se v našich klubovnách scházejí děti z školních družin vsetínských základních škol a Miky s nimi nadšeně a se zaujetím sobě vlastním hraje. V pátek odpoledne se pak 1x za měsíc scházejí členové oddílu a večer i veřejnost, kterou ovládla „hráčská vášeň“.

Nejvášnivějším hráčem je Miky a jeho žena Gábina (vedoucí TOM Skorci) si mi čas od času posteskne: „*Zase musím Mikymu koupit z oddílových peněz nějakou novou hru, jinak s ním nevydržím*“.

Naše hráčské doupě za ta léta navštívilo i mnoho našich oddílů, které využily možnosti ubytování v našich klubovnách a kromě herního klubu si užily i našeho venkovního multifunkčního hřiště a ohniště. To vše v klidném místě uprostřed zeleně prakticky v centru města.

Mnohým posloužil Vsetín jako ideální východisko pro turistické cíle v Beskydech a Javorníkách. Díky, Jardo, hodně nám chybíš! Pevně věřím, že z vodáckého a tomíckého nebe s radostí sleduješ, jak tvé dílo pokračuje. A díky, Miky! I takoví nenápadní nadšenci jako jsi ty, jsou *solí našeho spolku.*

Jiří Homolka,
TOM Vsetín

Nelétající draci nad dýňovými strašáky

Podzimní prázdniny trávíme nejraději na tomícké základně ve Sloupu v Čechách. Je skvěle zařízená a vybavená, pro nás dobře dostupná, a jelikož jsme tomíky, tak i finančně velmi přijatelná. Nejinak tomu bylo i na podzim 2019. Jezdíme autobusem, jeden z rodičů našich oddílových dětí nám dává super cenu, takže nám i cestování zabere málo času.

Po ubytování a zabydlení se na pokojích jsme se dali do výroby dýňových strašáků (někde tomu říkají halloween, myslím), to je vždycky strašák i pro mě. Sehnat dýně (za rozumnou cenu) a přesto, že na všechny stoly se položí vixl…, igelit či staré noviny, nacházíme semínka z dýní (nejen po zemi) ještě třetí den. Výsledek práce (nejen dětí) ale stojí za to. Takovou příležitost udělat si svého strašáka neodmítnou ani vedoucí.

V sobotu zrána začala výzva *for ladies*. Na jaře se uskutečnil dvou denní přechod Lužických hor pro chlapce a na podzim pro děvčata (14+). Přespání bylo naplánováno na přehradě Naděje. Čtyři děvčata doprovázela naše mladičká kolegyně vedoucí. Čekali jsme SOS telefonát, ale nic, děvčata přenocovala na Milštejně a přešla přes Jedlovou, Suchý vrch, Luž i Naději a Klíč zpět do Sloupu na základnu – výborná práce.

My ostatní jsme se vydali do lesní tělocvičny v přírodě u pionýrského tábora Medvědín (hned u Sloupu). Je milé, že kolegové pionýři půjčují tuto přírodní tělocvičnu ostatním spolkům i náhodným kolemjdoucím k potrápení těla. Moc pěkná atrakce, pokud jste tam ještě nebyli, doporučuji.

Krásné podzimní slunečné – teplé počasí lákalo k pobytu venku. Louka nad naší základnou je přímo ideální pro pouštění draků. Musíme si ale příště pořídit lepší draky, ti naši draci sotva lítali. Takový čínský drak (za pár korun) má jen krátký provázek a tyčky jen tak ledabyle nasazené…no, nelítali (y). Ale moji kluci měli také „čínského“ draka, z poměrně jiné cenové relace, s pěkným kotoučem, na kterém bylo (údajně) sto metrů lanka a ten létal úžasně. Lanko bylo vymotáno až do konce. Chce to opravdu nelitovat peněz (pokud nejste nijak zruční si vyrobit draka svého – což já tedy neumím).

A nevěřili byste, jaké houby rostou na naší základně, nejen bedly, kozáci, ale i pravé hřiby…to byly výtečné řízky. Opravdu, všechny v areálu za hřištěm.

Během podzimních prázdnin přišla na řadu také premiéra táborového filmu, na kterou jsme se všichni těšili. A sloupská základna má další velké plus pro takovou premiéru – velkou klubovnu a pohodlná křesla.

Táborový film, oživlé vzpomínky a reakce dětí byly nezapomenutelné. Dodají vám chuť a nadšení pro další práci, pro další činnost, kdy si řeknete ***Má to cenu!***

Děkuji všem, kteří se o to zasloužili.

Vratislav Florián Hroch,
TOM Klub lesní moudrosti,
Roudnice nad Labem

Ředitelem za půl roku

Jednoho dubnového večera, přesněji 12. 4. 2019 mi moje žena říká: "Zítra má Hanička ten závod". "Jaký závod?", odpovím udiveně. - "No přece ten turistický a ty tam jdeš taky, potřebujeme doplnit tým." - "Aha, tak to bych se měl asi podívat na ty kartičky". A tak to vše začalo.

Ráno jsem se dostavil na svůj první turistický závod v Brně-Kníničkách. Na místě mě nejdříve zaskočila informace, že budu potřebovat buzolu a že závod obsahuje jakési azimuty. Během čekání na start mě mí spoluzávodníci z oddílu doučili uzly a určování azimutů. Osud asi chtěl, abych v tomto turistickém závodě (přes mraky chyb a s půjčenou buzolou) skončil na třetím místě. Nominoval jsem se tak (i se svou dcerou) na závody Českého poháru. Už jako člen oddílu SKP Kometa Brno, TOM 441 jsem vyrazil na závody do Pacova, Bílovce a Kralovic, a to jako závodník, otec i doprovod úspěšných dětí našeho oddílu, který působí při ZŠ Vejrostova Brno-Bystrc.

Závody Českého poháru mne velmi nadchly svojí atmosférou a pojetím, a to i navzdory tomu, že jsem na nejlepší muže nestačil. Na mistrovství ČR už jsme vyjeli jako celá rodina, jednak abychom podpořili dceru a nově taky syna, který si závod vyzkoušel v kategorii open. Kolotoč závodů utnulo léto, ale nadšení zůstalo. Vytvořil jsem pro oddíl webové stránky a už jsem věděl, že v září nemůžu chybět ani v Děčíně na TZ smíšených dvojic.

A je tu nová sezóna 2020! Po všech celostátních zkušenostech přišel v říjnu opět krajský pohár v Brně-Kníničkách. Ano, tam, kde to před půlrokem vše začalo. V konkurenci nováčků jsem již jako *zkušený matador* obsadil první místo. A první myšlenka, která mě po chvíli napadla, byla: "To teď půl roku už nebude žádný závod?" Přišlo mi to líto hlavně kvůli dětem z našeho oddílu, protože na nich bylo vidět nejvíce, jak je závody moc baví.

Řešení na sebe nenechalo dlouho čekat: uspořádáme závod vlastní! Šest měsíců po mém seznámení s tímto krásným sportem se tak ze mě stal ředitel místního turistického závodu. Po několikatýdenních přípravách a za pomoci mnoha dalších lidí se závod opravdu uskutečnil. Sešli jsme se 30. listopadu v krásném parku v Brně-Bystrci. Park tak na půl dne ožil mladými závodníky a já jsem si po doběhnutí posledního účastníka oddechl, že vše dobře dopadlo a mám to za sebou. Jaké další zážitky s turistickým závodem asi přinese rok 2020?

Radomír Uhlíř,
TOM SKP Kometa, Brno

Otevření Vrtule

Kalendář na stěně hlásí 30. listopad, datum je zakroužkováno červenou fixou. Chodník před bývalou krásenskou radnicí se začíná plnit zvědavými dětmi a dospělými. Hodiny na věži právě odbily třetí hodinu odpolední. Budova však stále zůstává zamčená, červená stuha nepustí nikoho dovnitř. Oči všech nedočkavě přešlapujících upoutá skupinka trumpetistů.

Slavnostní fanfára. Pan starosta pronáší úvodní řeč a seznamuje nás s historií budovy. Při doznívání posledních slov se na schůdkách objevuje dvojice pracantů s obřím kladivem a pilou. Dvojice, jež stojí za myšlenkou vzniku Vrtule a hlavní tahouni celé Vrtule. Všechny přítomné tomíky z Valmezu, Bystřice, Prahy a dalších koutů naší země, ale samozřejmě i netomíky poté uvítá náčelník všech tomíků, organizace, jež nás dlouhé roky podporuje.

Teď už zbývá jen přestřihnout pásku. Kdo se tohoto zodpovědného úkolu zhostí? Přece ten, kdo má ve Vrtuli vybudovaný svůj vlastní příbytek. **Krtek.** Přestřižení červené stuhy se však ukazuje být nad jeho možnosti. Tuto veledůležitou funkci tedy s radostí předává dítěti, které v nejbližších dnech oslaví narozeniny. Páska je slavnostně přestřižena! Tři, dva, jedna, start! **Dveře Vrtule se otevírají dokořán.**

Hned při vstupu návštěvníky vítají optické klamy a hříčky. Jedna z nejvíce očekávaných atrakcí Krtkovo bludiště se skrývá hned v další místnosti. S baterkou v ruce se děti vrhají prozkoumat tajuplné chodby, spletitá zákoutí a křivolaké chodbičky ozvláštněné parádními kresbami. Ve Vrtulí hračkárně, obchůdku, jež nabízí desítky deskových her, hlavolamů a hra-

ček, mnozí nakupují vánoční dárky. A jak se dostat o patro výš? Lze jít samozřejmě po schodech, zvídavé a hravé děti a dospělí, však raději volí dobrodružnou cestu tajemnou věží.

Hned u východu z věže zavoní kavárnička. Krátké občerstvení přijde vhod a znovu rychle do víru, je toho ještě spousty na objevování. Deskové a karetní hry, záludné hlavolamy, weykick fotbálek, Hrejščí hry, postřehové hry, Hravé opice, Jungle speed, zábavné panely představující náš kontinent, fotoateliér, hraví stavitelé… Ručičky na hodinách se blíží k sedmé hodině večerní. Proudících návštěvníků ubývá a dveře Vrtule se zamykají. Ovšem jen do pondělí, kdy se znovu úderem druhé hodiny odpolední otevřou dokořán. **Vrtuli – svět her a poznání můžete navštívit od pondělí do soboty od 14:00 do 18:00.**

Radka Skočková,
TOM Zlaté šípy, Valašské Meziříčí

týpí jako domov

Určitě znáte ten úžasný pocit, když se zachumláte u ohně do deky. Je vám teplo a ještě to je krásné. K indiánskému táboření deky prostě patří. I když kdekdo má indiány spojené hlavně s kůží, vlněná deka je důležitý atribut. Vlněné deky se do Ameriky dovážely hlavně z Anglie. Jak se rozšiřovala obchodní činnost, rozšiřovalo se i používání dek. Indiáni měli na výměnu kůže a kožešiny, někdy i maso. Za ně získávali zbraně, kovové předměty jako kotlíky nebo nože, korálky, látky – a právě vlněné deky.

Mezi nejznámější a největší patřila obchodní společnost Hudsonova zálivu tzv. Hudson's Bay Company. Jak tato společnost měla různé dodavatele, byl z počátku chaos ve velikostech a gramáži dek. To víceméně sjednotil systém „points" tedy u nás používané „čárky". Po straně každé deky byl různý počet čárek, podle nich bylo možné určit velikost a gramáž deky. Typické byly deky bílé s jednobarevným pruhem po stranách nebo červené, zelené nebo modré s černým pruhem. Dnes velmi známá je i takzvaná duhovka, tedy deka s čtyřmi barevnými pruhy – červeným, černým, zeleným a žlutým. Deky se používaly jako přikrývky a pláště, ale také se z nich vyráběla spousta výrobků.

Asi nejznámější je kapote, vlněný kabát vymyšlený pravděpodobně francouzskými trapery (lovci), které jako praktické oblečení převzali i indiáni. Dále pak se z dek dělaly mužské legíny. Úmyslně píšu dělaly, protože na mužských legínách je šití opravdu minimálně, vlastně jen pro ozdobu. I takzvané týpí tašky jsou ušité z dek. Do těchto tašek se dávalo oblečení a většinou byly šité po dvojicích. Stejně tak teplé zimní rukavice. Protože, jak už jste možná slyšeli, vlněná deka hřeje, i když je mokrá. Nicméně, kde dneska sehnat vlněnou deku Hudson's Bay Company? Ne, to je jen řečnická otázka. I když velcí fandové si dokážou sehnat i takovou. Pro začátek stačí obrazit pár obchodů s armádními přebytky. I když čím dál obtížněji, ale dají se sehnat takzvané nemocniční deky. Jsou vlněné, bílé s modrými pruhy, jsou menší, ale jsou výborné. Dalším skvělým zdrojem jsou balkánské vlněné deky, kde výrobce zjistil zájem o indiánské barvy i velikosti a dodává je náš trh. A pak jsou bazary a bleší trhy. A také babičky a prababičky, ty mívají také velmi zajímavý výběr starých dek. Ne vždy vlněných, někdy jsou i velbloudí. Zkuste někdy místo spacáku na táboře spát jen pod dekami. Teplo je stejné (když jsou dvě a vlněné), ale ta svoboda je mnohem větší. Ráno ji můžete rozprostřít na louku a hrát na ní hry. A večer vám zahřeje záda.

A až se častým používáním prodře, můžete z jejích zbytků ušít tašky nebo rukavice nebo já nevím co… stejně jako indiáni ji můžete zužitkovat beze zbytků.

Katka Pejšová-Lasík

foto: Martin Medvěd Pejša

Mikov Fixír v současnosti

Ano, vypadá to, že se opakuji. Jsou lidé, kteří tvrdí, že nejslavnější nůž z Mikulášovic je vystřelovací Predator. Jsou tací, kteří to samé říkají o rybičce. Já si to myslím o řadě takzvaných loveckých zavíracích nožů jménem Fixír. Už jsem se o nich zmiňoval jako o nožích našich otců a dědů. V původním článku nějakým nedopatřením zmizel obrázek současného nože, což si myslím byla chyba, a tak se na něj dnes podíváme zblízka. Nože této řady mají opět různý počet želízek. Od modelu, který má pouze čepel nože po šestiželízkový model s čepelí, pilkou, vyvrhovací čepelí zvanou párák, otvíráky na lahve a konzervy a vývrtkou.

Můj kus byl výrobcem vybaven nožem, otvíráky a pilkou. Čepel nože je vyrobena z oceli třídy AISI 440A, což je celkem slušná nožířská ocel. Čepel je tvaru Bowie se sníženým hrotem a plochým klínovým výbrusem s fazetou. Jištěna je hřbetní pojistkou zvanou back lock. Na rozdíl od starších nožů z uhlíkové oceli i nožů z 80. let s dutým výbrusem je poměrně tenká. Krájení krajíce z bochníku chleba jde v pohodě bez problému, rozporcování dvou syrových kuřat včetně oddělení prsou od skeletu bylo otázkou pár minut bez nutnosti oživení ostří.

Jablka i cibuli nůž krájí ochotně bez známek rozlamování. Pilka je spíš na nouzové přeříznuti větve do průměru cca 5 cm. U těchto nožů je spíše zamýšlena na rozříznuti tzv. zámku, což je spoj pánevních kostí ulovené spárkaté zvěře. Otvírák na konzervy je klasického tvaru a konzervu otvírá řezem vedeným po směru hodinových ručiček.

Otvírák lahví lze použít i jako šroubovák a má i výřez na odstranění izolace z drátů. Střenky nože jsou z plastové napodobeniny parohu, výrobce je však umí i z opravdového jeleního parohu, nebo z rohu buvola. Součástí balení je i kožené opaskové pouzdro s chlopní jištěnou drukem.

Pouzdro v této podobě si nechává Mikov na své nože vyrábět již několik desítek let stále stejným postupem, kdy je opaskové poutko vytvořeno dvěma řezy na zadní části. Ten, kdo má pocit, že se tudy k noži mohou dostat nečistoty (písek a podobně), má v podstatě dvě možnosti. Buď si opatřit jiné pouzdro podle svých představ, nebo stávající pouzdro upravit. Také způsob opravy můžete provést dvěma způsoby: buď jej rozpárat a všít do něj ještě jednu vrstvu z tenké kůže, nebo nalepit a přišít na zadní díl ještě jeden, vlastně dvojitý a přehnutý na vrchní části. Tím vzniknou jak pevná neděravá *záda*, tak i závěs na opasek.

Kdo nechce šít, má ještě možnost vlepit zevnitř pouzdra tenoučkou kůži a ze silnější kůže vyrobené závěsné poutko nanýtovat sedlářskými nýtky. Cena ve verzi s umělým parohem je 1089 Kč.

Jiří Lukeš-Mikeš

Hmotnost:	189 g
Délka zavřeného nože:	115 mm
Délka otevřeného nože:	187 mm
Délka čepele:	80 mm
Šířka čepele:	15 mm
Tloušťka čepele:	2,2 mm

DEN ZA OBNOVU LESA

Z ČINNOSTI Klubu českých turistů

Lesy ČR jsou významným partnerem Klubu českých turistů, společnosti, která podporuje turistické značení a tím i možnost volného pohybu v krajině. Je tedy pochopitelné, že členové KČT přispěchali na pomoc, když to les potřeboval.

Na sobotu 19. října vyhlásily Lesy ČR akci, která oslovila širokou veřejnost. Byl to **Den za obnovu lesa**, kdy měli příchozí na jedno ze čtrnácti míst v celém Česku možnost poznat a vyzkoušet si práci lesáků a seznámit se s tím, co les poskytuje a co mu škodí. Podle organizátorů dorazilo téměř 31 tisíc lidí, kterým není stav českých lesů lhostejný. Pražská a středočeská oblast KČT doporučila svým členům dorazit do Vráže u Komorního Hrádku na Benešovsku.

Kdo se předem na internetu zaregistroval, byl přidělen na vybrané stanoviště na sázení stromků. My jsme si vybrali bod G, který byl od centra akce vzdálen asi čtvrt hodiny cesty. Na místě jsme obdrželi sazeče, což jsou celoocelové nástroje, které vypadají jako něco mezi sochorem a rýčem. Na ruční sázení se dá použít i sekeromotyka a jen v rovinách se les dá sázet strojem. Sázeli jsme buky, protože na podzim vysázeným listnáčům se daří lépe, zvláště pokud je na zimu přikryje sníh a mají na jaře dostatek vláhy. Na jaře je totiž už půda kolem jejich kořínků usazená a hutná a stromky se dokážou dostat k vláze a živinám. Pro neopadavé jehličnany je naopak výhodnější sázení na jaře.

Stromky se sázejí do řad, aby byla zjednodušená péče o vyrůstající budoucí les. Před čtyřiceti lety jsme jako středoškoláci chodili na lesní brigády stromky obšlapávat, aby se k nim dostalo slunce. Později začaly stroje nahrazovat práci brigádníků a lesáci se o lesní dorost začali starat za pomoci křovinořezů. Bohužel v současnosti se namísto hlučných, ale ekologických motorových nástrojů stále více používá tichý zabiják glyfosát.

Listnaté stromy jsou lákavé pro přemnoženou spárkatou zvěř (myslivecký výraz pro zvěř, která má spárky – kopýtka nebo drápky, na rozdíl od pernaté zvěře, která má peří), proto se musí chránit v oplocenkách. Účastníci akce Den za obnovu lesa si mohli vyzkoušet stloukat plotové dílce z krajinkových prken. Vyrobené díly byly hned odváženy na stavbu nových oplocenek. Bylo možné si vyzkoušet i další lesácké práce, jako například ruční odkorování.

Největším nepřítelem současných, převážně smrkových lesů je lýkožrout smrkový. Strom, který je kůrovcem zasažený, má jen zpočátku šanci se ubránit. Musí mít dostatek pryskyřice, aby zalepil chodbičky a udusil larvy, které v nich žijí. Pod kůrou jsou larvy a vyvíjející se brouci chráněni před hmyzožravými ptáky. Dospělí brouci ze stromů vylétají a samičky kladou vajíčka na další smrky v okolí. Jedinou obranou lesa je tedy napadaný strom porazit a zbavit kůry. Feromonové lapače lákají dospělé brouky, ale jsou více účinné jen na jaře, kdy pod zemí přezimující brouci první generace vylétají.

Svého kůrovce mají i jiné druhy stromů než smrk, takže lesy v Česku usychají masivně. Na vině je nedostatek vody v krajině. Mělce kořenící smrky jsou první na řadě, ale usychají třeba i borovice, které běžně sahají kořeny do hloubky třeba deseti metrů. Pokud totiž takový dospělý strom má rozsáhlý kořenový systém na úrovni podzemní vody a hladina této vody klesne třeba o dva metry, nedokáže ani hluboce kořenící strom vláhu z půdy získat. Pak nemůže ani vytvořit dost pryskyřice, aby se ubránil škůdcům.

Účast na Dni za obnovu lesa byla poučná i užitečná. Bylo možné se seznámit s prací lesáků, se stroji a s postupy, které při práci využívají a přestože za ten den zalesněná plocha byla jen asi jedno procento z toho, co je potřeba za letošní rok vysázet, byla naše práce pomocí pro to, aby české lesy přežily těžké doby a přinášely radost turistům i v budoucnu.

Petr Teringl

Elektronická turistika

Jednadvacáté století je plné výzev především v oblasti nových technologií. Digitalizace zasáhla téměř všechny oblasti, slyšíme pojmy jako Čtvrtá průmyslová revoluce nebo Práce 4.0. S těmi však přicházejí i některé nevítané jevy. Dnešní mileniální mládež spolu komunikuje nejčastěji po síti, méně je osobních kontaktů. Ani v procesu učení vývoj nepostupuje žádoucím směrem, nemluvě o klesající fyzické zdatnosti, způsobené mimo jiné dlouhým sezením u různých digitálních přístrojů.

Turistika je sice hlavně zaměřena na zdravý pohyb v přírodě, protažení těla a tím i občerstvení hlavy, avšak nové technologie pronikly i sem. Na ně se snaží reagovat nové turistické odvětví – **elektronická turistika**, jejímž cílem je využít moderní technologie nikoliv jako vládce, ale jako pomocníka člověka při turistických aktivitách. Turistika je totiž spojena s poznávací činností v oblasti historie, architektury, geologie, biologie a spousty dalších oblastí. Pro toto vše představují digitální technologie báječný nástroj poznání i sebevzdělání se svými multimédii, virtuální (VR) i rozšířenou (RR) realitou a 3D technikami.

O co tedy v e-turistice jde? Základní pomůckou pro každého turistu je chytrý mobil s GPS, který dnes již umožňuje nejen naplánovat e-trasu s kontrolními body a pak ji absolvovat za pomoci navigace, ale i získat pomocí „stopařských“ aplikací její přesný záznam, absolvovanou vzdálenost i výškový profil. Zaznamenanou turistickou trasu lze rovněž opatřit vlastními komentáři, poznámkami, fotografiemi a/nebo audio- a videonahrávkami. V loňském roce byla založena pracovní skupina elektronické turistiky při Programové radě KČT, jejíž ambicí je povýšit e-turistiku z nástroje zábavy a módního výstřelku na seriózní směr. Podobně tak KČT v minulosti podpořil další nové turistické oblasti (například běžeckou turistiku nebo turistiku naboso). Vzhledem k tomu, že zatím v KČT není dost sil ani prostředků k vytvoření vlastní turistické aplikace, pracovní skupina uzavřela partnerství s projektem GEOFUN (www.geofun.cz), což je bezplatná aplikace pro smartphony všech významných operačních systémů (iOS, Android i Windows Mobile). V současné době má GEOFUN již přes 22 000 uživatelů, což z něj dělá daleko nejvýznamnější e-turistickou platformu v ČR.

Pracovní skupina a GEOFUN se již za krátkou dobu spolupráce mohou pochlubit prvními úspěchy. Byla připravena historicky první e-trasa v rámci pochodu oddílu KČT LOKO Praha „Pražský Děvín“, uznaná jako oficiální český rekord. V roce 2019 pak byly u příležitosti výročí 130 let turistického značení členkami pracovní skupiny zpracovány scénáře a projektem GEOFUN v rámci jeho aplikace zdarma digitalizovány dvě turistické vzdělávací „geohry“ na historické trase Beroun – Svatý Jan pod Skalou – Karlštejn. Jejich cílem je přímo na místě seznámit účastníky s historií i současností turistického značení v ČR a dát jim možnost si i zasoutěžit formou úloh, otázek a kvízů.

Jako zlatý hřeb přináší hra příležitost virtuálně si vyznačit kousek vlastní trasy v terénu. Pro rok 2020 je pak pro zájemce o e-turistiku připravena celá řada nových akcí, ať už přímo pracovní skupinou, nebo za pomoci partnerů – odborů, organizujících jednotlivé akce. Jedná se jak o prosté e-trasy s GPS navigací, tak o návštěvy míst autentických historických událostí až po velké akce v partnerství s projektem GEOFUN a jeho VR a RR geohrami. Pro věrné účastníky je navíc připraven záznamník „Dvacet ve Dva Dvacet“, kdy při návštěvě alespoň dvaceti akcí během roku každý účastník zdarma obdrží unikátní pamětní diplom.

Nezapomínejme však, že turistika je také sport. Proto se e-turistika hrdě zařazuje po bok ostatním e-sportů, například e-fotbalu, který se však vzhledem k jeho povaze musí omezit pouze na hraní her v prostředí simulací, zatímco e-turistika je turistikou v plném slova smyslu, kdy spojuje zájem o digitální technologie s nenásilným poznáváním a vzděláváním, sportem v přírodě, různými přesuny (pěší, cyklo, lyže i voda) i vlastní kreativitou v podobě natočených audio- a videoklipů.

Jediné, co je třeba udělat, je sledovat piktogram chytrého mobilu, uvedený u e-akcí v oficiálním kalendáři KČT nebo získat informace na webu KČT, vyzbrojit se chytrým mobilem, stáhnout si aplikaci GEOFUN nebo jinou (dle propozic), nebát se – a přijít!

Ing. Jiří Pstružina,
výkonný místopředseda
Pracovní skupiny elektronické turistiky
při Programové radě KČT

Přehled

školení a kurzů 2020

Termín	Název akce
13.-15. 3. 2020	**Školení vedoucích TOM** **TZ Kamenka, Nový Jičín, Stanislav Prais**
3.-5. 4. 2020	**Školení vedoucích TOM** Sloup v Čechách, Česká Lípa, Stanislav Prais
15.-17. 5. 2020	**Školení hlavních vedoucích táborů II.** TZ Ochozy u Bystřice pod Hostýnem, Kroměříž, Stanislav Prais
5.-7. 6. 2020	**Školení hlavních vedoucích táborů III.** TZ Dědov, Náchod, Stanislav Prais
12.-14. 6. 2020	**Kurz pro programové vedoucí - hry** TZ Dědov, Náchod, Stanislav Prais
22.-29. 8. 2020	**Letní táborová škola (16 - 19 let)** Sloup v Čechách, Česká Lípa, Zdeněk Šmída
28. 2.-1. 3. 2020	**Zdravokurz jarní termín - nutno se zúčastnit obou víkendů** Domašov nad Bystřicí, Olomouc, František Serbus
20.-22. 3. 2020	**Zdravokurz jarní termín - nutno se zúčastnit obou víkendů** Domašov nad Bystřicí, Olomouc, František Serbus
27.-29. 3. 2020	**Školení hlavních vedoucích táborů I.** Bedřichov u Lysic, Blansko, František Serbus
15.-17. 5. 2020	**Jak na novou hru - kurz pro programové vedoucí** Pustá Rybná, Svitavy, František Serbus
16.-18. 10. 2020	**Na krev** Kaprálův mlýn, Brno venkov, František Serbus
6.-8. 11. 2020	**Zdravokurz podzimní termín - nutno se zúčastnit obou víkendů** Kaprálův mlýn, Brno venkov, František Serbus
27.-29. 11. 2020	**Zdravokurz podzimní termín - nutno se zúčastnit obou víkendů** Domašov nad Bystřicí, Olomouc, František Serbus

Co bylo na konci října v listopadu a prosinci 2019

- Asociační obchůdek začal znovu a radostně prodávat nášivky s hořcem a tomíci z mnoha oddílů se mohli přetrhnout, aby takovou nášivku měli.
- Ústředí a několik aktivních mladých vedoucích řešilo, jak má znít dotazník k silnému tématu, totiž k zájmu o vedení oddílů a oddílovému nástupnictví.
- Turistický závod proběhl hladce a triumfálně Vsetínem.
- Hradečtí tomíci Václavy Huškové a Václava Holého vyrazili na zámek do Hluboké a přešli radostně Pálavu.
- Jesenické Ještěrky dlabaly o 106 dýně, dlabaly také dobroty, to vše na své historicky první oddílové akci. Ať se jim daří!
- Tuři z Olomouce si dávali rozcvičku před sněmem, který pořádají, na naší chalupě ve Stříbrných Horách. Jakou? Dřevěnou, tu oni mají nejraději!
- Polana byla olezlá a správce vyzval Máru Kuskova, aby ji olezlosti zbavil. Ten ale odtušil, že tak daleko jeho akční rádius zatím nesahá. Věc nakonec vyřešil blízký Zdeněk Rolinec, který Polanu v létě řádně odrbe a natře jí to.
- K tomíkům promlouval z jejich stolních i kapesních computerů Karel Snětina, šéf jihočeských Práčat.
- Do rodiny českolipských Šmídů přinesl čáp – má se to ještě dneska hrome ale psát? – zdravého malého mrnínka, takto tomíka Teodora.
- Po celé republice se vzpomínalo na konec bolševismu v Čechách, na Moravě i na bratrském Slovensku a tomíci v mnoha oddílech se o téhle nejdůležitější chvíli naší historie zmínili i na svých schůzkách a výpravách.
- Vsetínští tomíci vzpomínali v hojném počtu čtyřiceti let svého oddílu. V bohaté historii tamních tomíků nechybí předrevoluční nošení žlutých šátků či třeba *samozážeh* vlastní klubovny...
- Ústředí vydalo mimořádné číslo Tomíka a na plot svého sidélka (sídlíčka?) vyvěsilo portrét zvěčnělého Václava Havla, což mnoho tomíků (nejen) na asociálních sítích kvitovalo s povděkem.
- Zemřel Jan Stráský, dlouholetý šéf Klubu českých turistů, ministr českých vlád a poslední představitel společného Československa. Za tomíky se s ním v jeho milovaných Prachaticích rozloučili Jiří Homolka a Tomáš Novotný. Ten poté soukromě poděkoval smutečnímu řečníkovi, exprezidentovi Klausovi, za lidská a velmi osobní slova rozloučení s Janem Stráským.
- Tomíci z Paprsku finišovali v brigádním úsilí na Olšovci, při stavbě své letní základny, to vše za mohutného přispění statného Hrocha.
- Oparno provoněly křížaly a čtyřletá Rozinka, faktická vládkyně mlýna a vůbec kusu severu (s výjimkou Ústí nad Labem, kde vládne Šošana Hurtovna I.) si spokojeně pomlaskávala.
- Dvě stovky tomíků se s dychtivým napětím plouhaly po Hradci Králové během Vyzvědačů v opravdu temných uličkách.
- Z uliček olomouckých se ozývalo předsněmovní úpění a takové tuří vzdychání.
- Náčelníci spolků se sešli s náměstkem pro mládež a sport Karlem Kovářem a také se státním tajemníkem, někdejším šéfem našeho odboru mládeže J. Fryčem. Bavili se o novém uspořádání ministeria po vzniku Národní sportovní agentury.
- Cenu Přístav, předávanou tradičně Českou radou dětí a mládeže, převzaly i dvě osobnosti navržené naším spolkem. Kuchaře a hoteliéra Jana Balloše nominovali za setrvalou podporu jejich oddílům otrokovičtí tomíci, to samé dopřáli senátorovi Petru Holečkovi tomíci z Kralup. Cenu Přístav převzali i jiní příjemní a zasloužilí lidé, například starostka Prahy 10 Renata Chmelová.
- TOM Buntaranta uspořádal v Ostravě tradiční charitativní akci Světlo mladým s handicapem a patří mu za to uznání a dík.
- Ze zajímavého článku Radomíra Uhlíře, člena tomíků z brněnské Komety a pořadatele turistických závodů, vyplynulo, že v Brně Bystrci, dějišti zmíněných závodů je základní škola pojmenována po šéfovi tohoto sportu. Ano, Brno Bystrc má Vejrostovu ZŠ.
- Ve Valmezu se rychle, mohutně a slyšitelně roztočila Vrtule, výjimečný podnik Zlatých šípů.
- Pavel Vaňásek se proměnil ve filmaře.
- Na ústředí v Roztokách se balilo, nacpávalo, olizovali, lepilo, hňahňalo do obálek, které pak asociační mužové vyvrhli na úpící roztocké České poště.
- Na ústředí přišly dvě sympatické vedoucí tomíků z Arachné a posmutnělému TN oznámily, že od roku 2021 se jejich oddíl odebéře do svalnaté náruče bratraneckého Junáka. Rozhovor to byl rozumný, dívky měly jiskru v oku a motiv, souznění s chlapeckým skautským oddílem, který se schází roky ve stejné klubovně, byl pochopitelný. Ale škoda.
- Náčelníci spolků i Česká rada dětí a mládeže se marně snažili o to, aby parlament přidal v posledním čtení rozpočtu krotkých dvacet milionků na investice do spolkových základen, kluboven, loděnic, mlýnů a far. Marně.
- Na ústředí dorazily novoročenky, mezi nimi i pěkné a spolkovým znakem ozdobené ramínko na šaty.
- Tomíci celé Evropy se šťastně tulili k polštářům, které pro ně s vypětím všech svých nemalých sil ušila Jindra Zoufalá, na své příjmení nedbajíc.
- Po polštáři hrozně, ale hrozně toužila Renata z Chippewy, ale vše dobře dopadlo a Renata má teď DVA.
- Předseda spolku, chystající si tradiční sněmovní proslov, ho zhrozen rozcupoval poté, co uzřel o Vánocích a zkraje roku ve všech českých televizích smršť projevů našich vůdců. Jak jen to napsat a proslovit tak dobře jako oni?
- Novoročním rychlíkem se stal oddíl Kapitánky Katky, Litomíci z Litoměřic. Ti se registrovali přesně o půlnoci, s koncem roku 2019 a na začátku roku 2020.

Tomíci za objektivem

fotografická soutěž na počest třiceti let svobody

Soutěžní okruhy:

1. Sychravý podzim
2. Oddílové Vánoce
3. Zachumlaní tomíci
4. Jaro

Uzávěrka soutěže je 30. dubna 2020. Fotografie posílejte prosím na adresu: hurt.tomas@gmail.com. Od jednoho tématu je možno poslat maximálně tři fotky v dobrém rozlišení, vždy nad 1MB. Nezapomeňte připojit jméno, věk a oddíl, ze kterého jste. A jaké mohou být odměny pro vítěze?

Tři nejlepší fotografie necháme vytisknout na velký formát a zarámovat. Pak je buď nabídneme vítězům na výzdobu klubovny či vlastního příbytku, případně mohou po domluvě viset v nově budovaných základnách Pstruží či v Rožmberku.

Mezi cenami bude i výpravná publikace **Jan Šibík 1989,** krabička kinofilmu od Agfy, možnost pohlídat děti nadšeného fotografa Tomka Hurta, účast ve foto kurzu pořádaném asociací nebo dle vlastního výběru. Hradíme max. 3 000 Kč.

(ústř)

OHLASY

TOM Rokytná slavil

V půlce listopadu proběhla v Brně - Kníničkách výstava k 50. výročí od založení oddílu TOM 409 Rokytná. Vrcholem výstavy byl sobotní večer, kdy se konala slezina všech bývalých i současných členů.

Účast byla velká a o radostná setkání po dlouhých letech nebyla nouze. K vidění byly staré kroniky, oddílové filmy a spousta fotografií z dob začátků až po dnešek.

Část výstavy byla věnovaná i turistickým závodům, které děti z tohoto oddílu běhají od roku 1972. Jak ukázaly kroniky, název závodů se časem měnil od ZTZ (závod turistické zdatnosti) přes BTZM (branný turistický závod mládeže), TZM až po dnešní název TZ.

Je hezké, že děti, které závod běhaly v 80. letech, jsou teď naši rozhodčí. Tak doufejme, že tradice závodů v našem oddíle bude pokračovat i po další generace, stejně jako tento oddíl.

Regina Böhmová,
TOM Rokytná, Brno

Tomík č. 113,
leden 2020

Časopis turistických oddílů mládeže.
Vydává Asociace TOM ČR
s podporou Ministerstva školství,
mládeže a tělovýchovy ČR
Redakce:
ústředí Asociace TOM,
ulice Palackého 325,
252 63, Roztoky.
Tel. 220 910 460, 220 910 314
mobil: 777 322 785
E-mail: ustredi@a-tom.cz,
www. a-tom.cz
Číslo do tisku připravili: Jiří Chour,
Tomáš Novotný,
Zuzana Antošová, Petr Balcer,
Petr Teringl
Grafika: Jiří Chour
Foto obálka: Jiří Homolka
ostatní fotografie: oddíloví vedoucí
Příspěvky a fotografie vedoucích jsou
zveřejňovány bez nároku na honorář
a vracejí se jen na vyžádání.
Náklad 800 výtisků.
Vydání tohoto čísla podpořil
Klub českých turistů.

Uzávěrka příštího čísla je již 20. března 2020.

Léto a tábory se blíží! Druhé a doplněné vydání celotáborové etapové hry Krhútská kronika dává možnost setkat se prastarým národem, který byl neprávem zapomenut, avšak právem vymyšlen. Dvanáct herních částí-etap je uvedeno legendou. Následují dopodrobna vysvětlená pravidla, podle nichž jednotlivé družiny – ***šupy*** – mohou dojít cíle, tedy ***dosíci dlásen***.

O hry si můžete napsat na ústředí asociace, cena je stanovena na 20,- Kč.

Ujímám se nyní těžké a nevděčné role seznámit vás s krhútským náboženstvím. Jako věrozvěst mohu jen potvrdit, že informace bylo nutné čerpat z vědomostí vlastních i kradených, z literatury, z telefonního seznamu a různých precizně formulovaných a hluboce vědecky podložených mystifikací.

Krhútské náboženství spočívá především v kultu boha Lomikela, který jest jediným dokázaným bohem potrubí a kanálů. První popsal Lomikela věštec Krombožinec Lilibínský: tvrdí, že jej spatřil v prastarém dubovém potrubí u Mejknínu. Je prý vysoký 93,5 cm, má tvar rovnoramenného trojúhelníku, který je jeho podstatou a jehož spodní část se nazývá vrávor. Horní část se nazývá řapuch, který je zakončen pýtenem. Na řapuchu rozeznáváme krhy, jimiž Lomikel krhá, a chlístor, kterým nasává břeť kanální neboli blebel, a rourácí. Rourácení je projev božího hněvu. Slýcháváme je občas ve výlevce vodovodu, do které jsme nalili konev špíny (řečené správně kuchřeč neboli ihuhu).

Lomikel nemá nosu – co by si s ním v kanálech také počal! Nemá oči a uši, protože je vševědoucí a nemusí tedy poslouchat nějaké kecy. Vrávor je pak dole zakončen pluzněmi, po nichž se Lomikel pohybuje cukavým pohybem, je tudíž cukavec. Nemá ruce – nepotřebuje je, neboť nepracuje.

Vše, co potřebuje, si opatřuje zázrakem nebo jiným přirozeným způsobem. Místo rukou má vádlo, jehož přesmyknutím trestá.

Družkou Lomikelovou je bohyně Kvakev, která se tvarem nejspíše podobá staré Škebli. Je jedinou bohyní rodu mužského (ten Kvakev!) a na její počest se pálí žáha.

Jiří Chour,
avatár-věrozvěst

TŘINÁCTKA - ulovíte ji?

Že je třináctka nešťastné číslo přinášející smůlu? Ani nápad! Nevěřte na pověry, to už nás přeci učil Foglar. Když se u Dakotů na výpravě vyskytne třináctka v jakémkoliv podobě, nastává boj o to, kdo ji pro sebe získá - uloví!

A proč? Třináctka v oddílovém životě prostě něco znamená - právě tolik je úkolů Nováčkovské zkoušky, na pátek třináctého máme trochu jiné schůzky a letos právě třináctky sbíráme. Třináctky na nás číhají na každém rohu a Dakoti nelení a vyhledávají je: ať už jde o číslo skály ve skalním městě, číslo popisné v domovské ulici, sedadlo v kině, skříňka v bazénu, pracně nasušená švestka mající neuvěřitelných třináct gramů či třeba to, že nejmladší Dakota (Migdala) začala chodit na pátek třináctého.

Na každého někde čeká, jen je potřeba mít oči otevřené. Jestli nějaká potká i vás, neváhejte, vyfoťte se s třináctkou a pošlete nám fotku třeba přes facebook. My si ji velmi rádi přidáme k těm dakotským na nástěnku – s jménem vašeho oddílu. Slibujeme, že s každou fotkou si rádi povíme o vašem oddílu nějaké zajímavosti a klepy.

Dřív než nějaký Dakota třináct třináctek asi nepošlete, ale za vzájemný kontakt budeme rádi.

Mirka Matějková,
TOM Dakoti, Česká Lípa

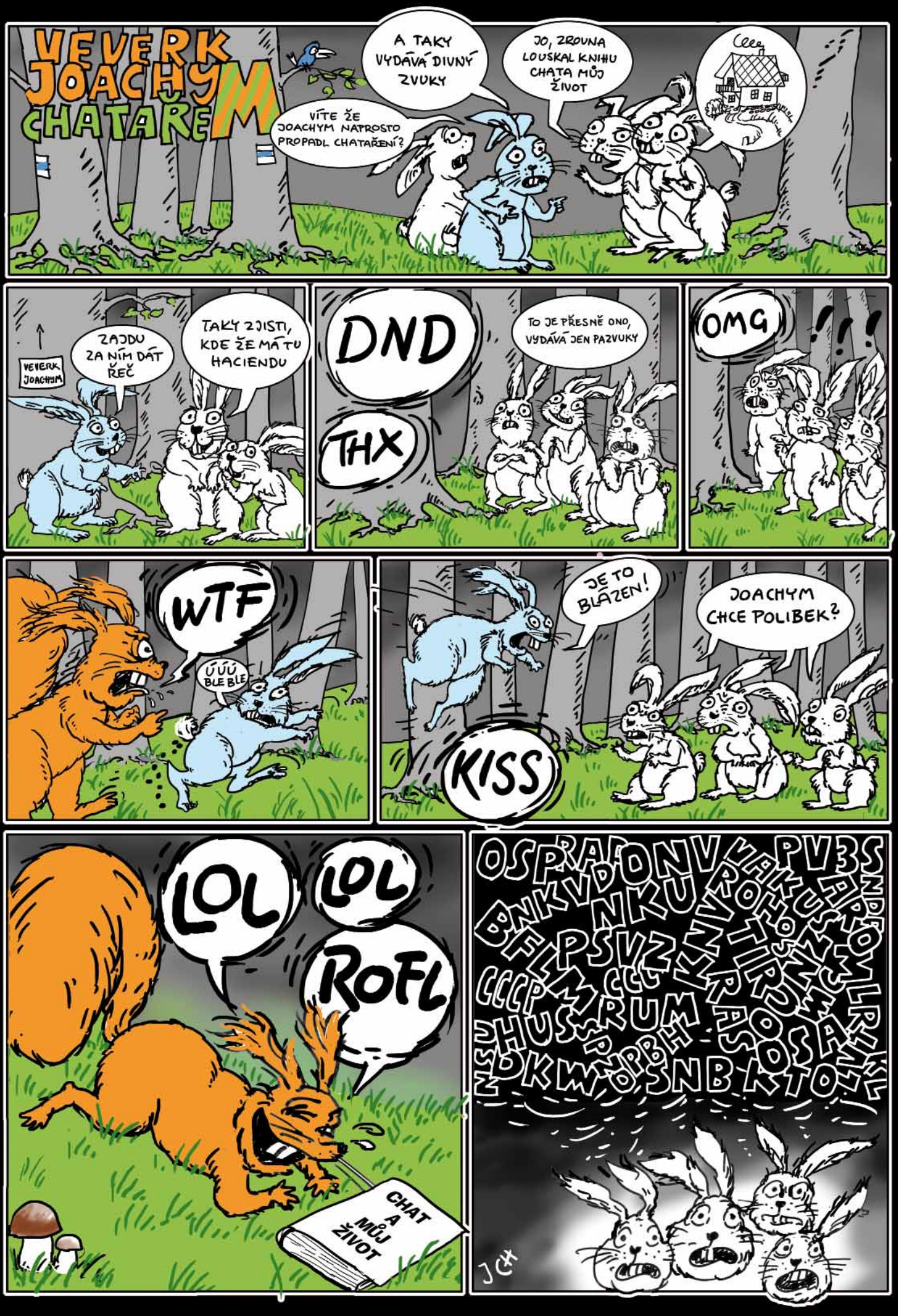
VEVERK JOACHYM CHATAŘEM
VÍTE ŽE JOACHYM NATROSTO PROPADL CHATAŘENÍ?
A TAKY VYDÁVÁ DIVNÝ ZVUKY
JO, ZROUNA LOUSKAL KNIHU CHATA MŮJ ŽIVOT
VEVERK JOACHYM
ZAJDU ZA NÍM DÁT ŘEČ
TAKY ZJISTI, KDE ŽE MÁ TU HACIENDU
DND
THX
TO JE PŘESNĚ ONO, VYDÁVÁ JEN PAZVUKY
OMG
!!!
WTF
ÚÚÚ BLE BLE
JE TO BLÁZEN!
JOACHYM CHCE POLIBEK?
KISS
LOL
LOL
ROFL
CHAT A MŮJ ŽIVOT
JCH